

Міністерство освіти і науки України
Національний університет кораблебудування
імені адмірала Макарова
Херсонський навчально-науковий інститут

Кафедра економіки

07825

ЗАТВЕРДЖЕНО
Заступник директора з
навчальної роботи

к.т.н., проф. Дудченко О.М.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

**«Економіка праці та соціально-трудові відносини»
«Labor economics and labor relations»**

рівень вищої освіти	<i>перший (бакалаврський)</i>
тип дисципліни	обов'язкова
мова викладання	<i>українська</i>

Херсон - 2023 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка праці та соціально-трудова відносини» є однією із складових комплексної підготовки фахівців першого бакалаврського рівня вищої освіти галузі знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки», спеціальності – 051 «Економіка», освітньо-професійної програми – «Економіка підприємства».

«15» листопада 2023 року, - 26 с.

Розробник: Година О.В. – старший викладач кафедри економіки.

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Економіка праці та соціально-трудова відносини» узгоджено з гарантом освітньої програми

Гарант освітньої програми «Економіка підприємства»

канд. екон. наук, професор

Н.Г. Ревенко

Проект робочої програми навчальної дисципліни «Економіка праці та соціально-трудова відносини» розглянуто на засіданні кафедри економіки

Протокол № 4 від «15» листопада 2023 р

Завідувач кафедри

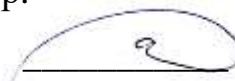

А.В. Руснак

Робоча програма навчальної дисципліни «Економіка праці» затверджена методичною радою ХННІ НУК.

Протокол № 4 від «16» листопада 2023 р.

Голова МР ХННІ НУК

О.М. Дудченко

© ХННІ НУК, 2023 рік

© Година О.В., 2023 рік

Зміст

Вступ.....	4
1. Опис навчальної дисципліни.....	5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни.....	6
3. Передумови для вивчення дисципліни.....	6
4. Очікувані результати навчання.....	6
5. Програма навчальної дисципліни.....	7
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування	13
7. Форми поточного та підсумкового контролю.....	13
8. Критерії оцінювання результатів навчання.....	17
9. Засоби навчання.....	17
10. Рекомендовані джерела інформації.....	18
Додаток.....	23

ВСТУП

Анотація

Освітньою програмою «Економіка підприємства» підготовки бакалаврів передбачено набуття студентами знань, навичок та вмінь розв'язку практичних завдань регулювання відносин у соціально-трудої сфері, організації та нормування праці, підвищення її продуктивності, вдосконалення організаційно-економічного механізму оплати та планування праці, організації моніторингу трудових показників та здійснення їх всебічного аналізу.

Програма навчальної дисципліни «Економіка праці та соціально-трудої відносини» розрахована на студентів, які вивчили вищу математику, економіку, організацію виробництва та трудове право. Програма передбачає комплексне застосування набутих компетенцій для підвищення адаптованості до ринку праці та системи нових соціально-трудої відносин з метою зменшення ступеня соціальної напруженості у суспільстві.

Дисципліна «Економіка праці та соціально-трудої відносини» носить міждисциплінарний характер, вона забезпечує підготовку студентів до вивчення навчальних дисциплін «Мікроекономіка», «Економіка підприємства», «Регіональна економіка», «Соціологія», «Психологія», «Менеджмент», «Трудове право»

Ключові слова: продуктивність, соціальне партнерство, соціально-трудої відносини, трудові ресурси, праця, якість робочої сили.

Annotation

The educational program «Enterprise Economics» of bachelors training provides students with the knowledge, skills and abilities to solve practical problems of regulating relations in the social-labor sphere, organization and normalization of labor, improving its productivity, improving the organizational and economic mechanism of payment and planning, monitoring organization. performance indicators and their comprehensive analysis.

The course «Labor Economics and Social and Labor Relations» is designed for students who have studied higher mathematics, economics, production organization and labor law. The program envisages the integrated application of acquired competences to increase adaptability to the labor market and the system of new social and labor relations in order to reduce the degree of social tension in society.

The discipline «Labor Economics and Social and Labor Relations» is multidisciplinary in nature, it provides training for students to study subjects «Microeconomics», «Enterprise Economics», «Regional Economics», «Sociology», «Psychology», «Management», «Labor right».

Key words: labor resources, labor, productivity, social partnership, social-labor relations, quality of workforce.

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість Кредитів – 4	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Обов'язкова	
Модулів – 2		Рік підготовки	
Змістових Модулів – 2		4-й, (2-й)*	4-й
Електронна адреса на сайті ХННІ НУК: http://www.kb.nuos.edu.ua/Licensing%20and%20accreditation%20specialties/business-economics-b.html	Спеціальність 051 «Економіка» Освітньо-професійна програма «Економіка підприємства»	Семестри	
		7-й, (3-й)*	7-й
		Лекції, год.	
		30 год.	8 год.
		Практичні роботи, год.	
		30 год.	10 год.
Індивідуальне науково-дослідне завдання - немає	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Самостійна робота, год.	
Загальна кількість годин – 120		60 год.	100 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних: 7-й, 3-й- семестр - 4 самостійної роботи студента: 7-й, 3-й- семестр - 6		Індивідуальне завдання, год.	
		-	-
		Вид контролю: екзамен	
		Форма контролю: комбінована (письмовий контроль, тестовий контроль)	

Примітка: * для груп, що навчаються за скороченим терміном

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни є висвітлення теоретико-методологічних та соціально-економічних аспектів сучасних проблем економіки праці й соціально-трудова відносин, розуміння механізмів забезпечення зростання продуктивності праці та розвитку соціально-трудова відносин в Україні, формування у студентів відповідного економічного мислення, набуття ними практичних знань і навичок.

Зокрема, відповідно до освітньо-професійної програми студенти набувають таких компетенцій:

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

– ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;

– ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

– ФК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами;

– ФК8. Здатність аналізувати та розв'язувати завдання у сфері економічних та соціально-трудова відносин;

– ФК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення даної дисципліни є дисципліни: «Мікроекономіка», «Економіка підприємства», «Менеджмент», «Організація виробництва», «Психологія», «Регіональна економіка», «Соціологія», «Трудове право».

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів таких результатів навчання:

– ПР1. Асоціювати себе як члена громадянського суспільства, наукової спільноти, визнавати верховенство права, зокрема у професійній діяльності,

розуміти і вміти користуватися власними правами і свободами, виявляти повагу до прав і свобод інших осіб, зокрема, членів колективу;

– ПР6. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у сфері економічної діяльності;

– ПР11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин;

– ПР13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники;

– ПР18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Макроекономічні аспекти економіки праці та соціально-трудова відносин

Тема 1. Організаційні основи дисципліни «Економіка праці та соціально-трудова відносини». Еволюція поглядів на категорію «праця». Праця й соціально-трудова відносини як предмет наукового економічного дослідження. Зміст, характер і види праці. Завдання, об'єкт, предмет вивчення дисципліни «Економіка праці та соціально-трудова відносини».

Джерела інформації: [15, с. 16-27], [17, с. 11-16], [19, с. 22-27].

Тема 2. Трудові ресурси та трудовий потенціал суспільства. Населення як демоекономічна категорія. Характеристика відтворення населення та ресурсів для праці. Загальна характеристика трудових ресурсів. Система балансів трудових ресурсів. Поняття про трудовий потенціал. Показники, що характеризують компоненти трудового потенціалу.

Джерела інформації: [10, с. 10-22], [15, с. 45-58], [19, с. 31-59].

Тема 3. Соціально-трудова відносини як система. Характеристика соціально-трудова відносин та їх структура. Сторони та суб'єкти соціально-трудова відносин. Предмет соціально-трудова відносин на різних рівнях. Типи та принципи соціально-трудова відносин.

Джерела інформації: [10, с. 37-41], [17, с. 55-62], [19, с. 69-117].

Тема 4. Соціальний діалог як інструмент регулювання соціально-трудових відносин (соціального партнерства). Соціальний діалог: суть, рівні та сторони. Основні принципи та форми соціального діалогу. Особливості формування соціального діалогу в Україні.

Джерела інформації: [6, с. 61-81], [19, с. 120-137], [25, с. 126-154].

Тема 5. Ринок праці та його регулювання. Ринок праці як підсистема ринкової економіки: умови його виникнення та функціонування. Функції та основні складові ринку праці. Елементи ринку праці. Сегментація ринку праці. Регулювання ринку праці.

Джерела інформації: [6, с. 82-102], [10, с. 57-68], [19, с. 120-142].

Тема 6. Соціально-трудова зайнятість. Зайнятість: сутність, форми та види. Безробіття, його показники та види. Державне регулювання зайнятості населення.

Джерела інформації: [6, с. 103-142], [10, с. 69-84], [19, с. 162-194].

Тема 7. Моніторинг соціально-трудої сфери як інструмент регулювання й удосконалення соціально-трудових відносин. Сутність і завдання моніторингу соціально-трудої сфери. Джерела інформації про зайнятість і соціально-трудова відносини. Основні напрями моніторингу соціально-трудої сфери. Організація моніторингу соціально-трудої сфери в Україні.

Джерела інформації: [6, с. 273-290], [17, с. 107-109], [19, с. 195-204].

Тема 8. Міжнародна організація праці та її вплив на розвиток соціально-трудових відносин. Міжнародна організація праці: історія створення, основні напрями діяльності, завдання та документи. Структура Міжнародної організації праці та характеристика її підрозділів. Зміст основних Конвенцій міжнародної організації праці, які ратифіковані Україною.

Джерела інформації: [6, с. 293-302], [10, с. 154-162], [19, с. 207-221].

Модуль 2. Мікроекономічні аспекти економіки праці та соціально-трудових відносин

Тема 9. Організація та нормування праці. Поняття й основні напрями організації праці, види поділу праці. Кооперування праці на підприємстві, передумови створення бригад. Організація й обслуговування робочих місць. Умови праці та фактори їх формування, атестація робочих місць. Сутність

нормування праці та його значення. Визначення затрат робочого часу. Система норм праці, яка відображає різні сторони трудової діяльності.

Джерела інформації: [6, с. 143-167], [19, с. 250-285], [26, с. 91-103].

Тема 10. Продуктивність та ефективність праці. Поняття продуктивності та продуктивності праці. Методи вимірювання й показники продуктивності праці. Фактори зростання та резерви продуктивності праці. Програма управління продуктивністю праці.

Джерела інформації: [6, с. 175-192], [10, с. 111-123], [19, с. 226-249].

Тема 11. Політика доходів і оплата праці. Сутність, функції та принципи організації оплати праці. Структура заробітної плати. Елементи організації оплати праці. Тарифна система організації оплати праці. Форми та системи оплати праці, умови їх застосування. Безтарифна модель оплати праці. Преміювання у системі стимулювання роботи трудових колективів.

Джерела інформації: [6, с. 198-213], [17, с. 104-113], [19, с. 286-344].

Тема 12. Планування трудових показників. Планування чисельності персоналу. Планування продуктивності праці. Планування фонду оплати праці.

Джерела інформації: [6, с. 216-238], [19, с. 345-367], [24, с. 83-103].

Тема 13. Аналіз, звітність і аудит у сфері праці. Аналіз трудових показників. Основні документи трудової звітності. Аудит у сфері праці.

Джерела інформації: [6, с. 241-269], [10, с. 145-153], [19, с. 368-389].

5.1. Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 2

Розподіл навчального часу за модулями

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	усього	у тому числі*			усього	у тому числі*		
		л	пр	с.р.		л	пр	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Модуль 1. Макроекономічні аспекти економіки праці та соціально-трудова відносин								
Тема 1. Організаційні основи дисципліни «Економіка праці та соціально-трудова відносини»	2	2	-	-	8	4	-	8
Тема 2. Трудові ресурси та трудовий потенціал суспільства	10	2	6	2	8		1	6
Тема 3. Соціально-трудова відносини як система	10	2	-	8	6		-	6
Тема 4. Соціальний діалог як інструмент регулювання соціально-трудова відносин (соціального партнерства)	6	2	-	4	8		-	8
Тема 5. Ринок праці та його регулювання	10	2	-	8	8		-	6
Тема 6. Соціально-трудова відносини зайнятості	10	2	6	2	8		1	6
Тема 7. Моніторинг соціально-трудова сфери як інструмент регулювання й удосконалення соціально-трудова відносин	6	2	-	4	8		-	8
Тема 8. Міжнародна організація праці та її вплив на розвиток соціально-трудова відносин	6	2	-	4	6		-	6
Разом за змістовим модулем 1	60	16	12	32	60	4	2	54
Модуль 2. Мікроекономічні аспекти економіки праці та соціально-трудова відносин								
Тема 9. Організація та нормування праці	12	2	6	4	12	6	2	10
Тема 10. Продуктивність та ефективність праці	12	4	4	4	12		2	8
Тема 11. Політика доходів і оплата праці	12	4	4	4	12		2	10
Тема 12. Планування трудових показників	12	2	4	6	12		2	8
Тема 13. Аналіз, звітність і аудит у сфері праці	12	2	-	10	12		-	10
Разом за змістовим модулем 2	60	14	18	28	60	6	8	46
Разом за семестр	120	30	30	60	120	10	10	100

5.2. Теми практичних занять

Теми практичних занять для студентів денної та заочної форм навчання наведені в табл. 3.

Таблиця 3

Тематика практичних занять

Назва теми	Кількість годин	
	денна форма	заочна форма
1. Трудові ресурси та трудовий потенціал суспільства	6	1
2. Соціально-трудова відносина зайнятості	6	1
3. Організація та нормування праці	6	2
4. Продуктивність та ефективність праці	4	2
5. Політика доходів і оплата праці	4	2
6. Планування трудових показників	4	2
Разом	30	10

5.3 Самостійна робота та індивідуальні завдання

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної та заочної форм навчання наведені в табл. 4.

Таблиця 4

Тематика самостійної роботи та індивідуальні завдання

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Соціальна політика держави та її вплив на розвиток соціально-трудова відносин	1	2
2	Розвиток форм власності та їх вплив на характер соціально-трудова відносин	1	2
3	Формування системи соціально-трудова партнерства в Україні. Місце профспілок у системі соціального партнерства. Соціальне партнерство в країнах-лідерах	1	2
4	Сутність кон'юнктури ринку праці. Тенденції змін на	1	2

	ринку праці		
5	Гнучкі форми зайнятості населення, їх вплив на соціально-трудові відносини	1	2
6	Наукова організація праці, її роль у підвищенні ефективності праці	1	2
7	Вплив техніко-технологічного розвитку на підвищення продуктивності праці. Управління продуктивністю праці на підприємстві	1	2
8	Джерела формування доходів населення. Фактори диференціації доходів населення. Особливості безтарифної системи оплати праці. Тенденції розвитку тарифної системи оплати праці	1	2
9	Правова основа моніторингу соціально-трудових відносин. Роль держави у моніторингу соціально-трудових відносин	1	2
10	Роль Міжнародної організації праці у формуванні соціально-трудових відносин в Україні. Умови входження до Міжнародної організації праці	1	2
Разом		10	20

5.4 Розподіл годин самостійної роботи

Розподіл годин самостійної роботи наведено в табл. 5.

Таблиця 5

Розподіл годин самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Підготовка до лекцій	15	10
2	Підготовка до практичних робіт	15	20
3	Підготовка до поточного модульного контролю (2х)	10	-
4	Виконання контрольної роботи	-	30
5	Самостійне вивчення тем, що не входять до лекційного курсу	10	20
6	Підготовка до екзамену	10	20
Разом		60	100

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування

В якості методів навчання для всіх видів занять використовується:

- робота з літературою, як опрацювання різних видів джерел, спрямоване на формування нових знань, їх закріплення, вироблення вмінь і навичок та реалізацію контрольної-корекційної функції в умовах формальної освіти;
- пояснення, як словесне розкриття причинно-наслідкових зв'язків і закономірностей у розвитку природи, людського суспільства і людського мислення.

Для лекційних занять застосовується:

- лекція, як усний виклад навчального матеріалу, що характеризується великим обсягом, складністю логічних побудов, сконцентрованою розумових образів, доведень і узагальнень;
- ілюстрування, як показ та сприйняття предметів, процесів і явищ у їх символічному зображенні за допомогою плакатів, карт, портретів, фотографій, схем, репродукцій, звукозаписів тощо;
- відеометод, як використання відеоматеріалів для активізації наочно чуттєвого сприймання, що забезпечує більш легке і міцне засвоєння знань в їх образно-понятійній цілісності та емоційній забарвленості.

Для практичних занять застосовується:

- практична робота, як метод поглиблення і закріплення теоретичних знань та перевірки наукових висновків.

Засобами оцінювання та методами демонстрації результатів вивчення дисципліни є:

- усні відповіді;
- виконання практичних завдань;
- модульні контрольні роботи у формі відповідей на тестові запитання, есе (контрольна робота);
- Екзамен.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною шкалою. Підсумкова оцінка навчального курсу включає в себе оцінки отримані студентами впродовж поточного контролю. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти та набутих ними практичних навичок.

Поточний контроль здійснюється:

- на кожному семінарському та практичному занятті;
- на модульних контрольних роботах, які проводяться після завершення кожного змістовного модуля. Модульні контрольні роботи складаються з захисту самостійного індивідуального науково-дослідного завдання (есе, контрольна робота) та відповідей на тестові запитання.

Сума балів за модульну контрольну роботу є складовою оцінки за результатами поточного контролю. Максимальна оцінка за результатами поточного контролю - 100 балів. Зарахування кредитів навчального курсу можливе тільки після досягнення результатів, запланованих цією програмою.

7.1. Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їх оцінювання

Критерії оцінювання практичних робіт

Таблиця 6

Бал	Критерії оцінювання
3	Робота виконана у встановлений термін. Студент самостійно визначає тип завдання і раціонально розв'язує його. Може розв'язувати комбіновані задачі. Звіт відповідає встановленим вимогам
2	Робота виконана самостійно з порушенням встановлених термінів. Студент самостійно визначає тип завдання та раціонально розв'язує його. Може розв'язувати комбіновані задачі. Звіт відповідає встановленим вимогам
1	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Студент наводить потрібні формули. Виконує завдання, використовуючи алгоритм. Складений звіт містить неточності та помилки у висновках
0	Студент не розв'язує задачі

Критерії оцінювання поточного модульного контролю знань у формі тестування

Таблиця 7

Правильних відповідей, %	100	90	80	70	60	50	40	30	20	10
Бал	15	13,5	12	10,5	9,0	7,5	6,0	4,5	3,0	1,5

Критерії оцінювання контрольної роботи (для заочної форми)

Таблиця 8

Бал	Критерії оцінювання
15	Робота виконана у встановлений термін. Матеріал викладено у достатньому обсязі, аргументовано і у правильній послідовності. Використані не тільки рекомендовані джерела інформації, а й новітні, самостійно знайдені у періодичних виданнях та в інтернет-ресурсах. Правильно сформульовані узагальнюючі висновки. Робота достатньо ілюстрована, оформлена акуратно, з дотриманням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент вільно орієнтується в матеріалах
10	Робота виконана у встановлений термін. Матеріал викладено у достатньому обсязі, логічно. Використані рекомендовані джерела інформації. Правильно сформульовані узагальнюючі висновки. Робота оформлена акуратно, з дотриманням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент орієнтується в матеріалах, у відповідях є неточності
7	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено у правильній послідовності, але недостатньо повно. Недостатньо використані рекомендовані джерела інформації. Висновки сформульовані формально або не зв'язані з матеріалами роботи. В оформленні роботи є порушення вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент в цілому орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки та неточності
3	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Матеріал викладено безсистемно, висновки сформульовані формально або відсутні. Робота оформлена неохайно, з порушенням вимог до технічної документації. Під час захисту роботи студент слабо орієнтується в матеріалах, у відповідях є помилки
0	Роботу не виконано

Узагальнюючі результати поточного контролю знань

Таблиця 9

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Виконання практичних робіт	10 роб. × 3 бали = 30 балів	10 роб. × 3 бали = 30 балів
Поточний модульний контроль	2 МКР × 15 балів = 30 балів	-
Виконання контрольних робіт	-	1 роб. × 30 балів = 30 балів
Всього	60	60

Критерії оцінювання екзамену

Таблиця 10

Бал	Критерії оцінювання
40	Студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно й аргументовано його висвітлює, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань; вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки
30	Студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його висвітлює, розкриває зміст теоретичних запитань, послуговується науковою термінологією. Проте виклад окремих питань недостатньо змістовний та аргументований, допущені окремі несуттєві неточності та незначні помилки
20	Студент загалом володіє навчальним матеріалом, висвітлює його основний зміст під час усних виступів, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації. Допускає окремі суттєві неточності та помилки
10	Студент володіє навчальним матеріалом не в повному обсязі, висвітлює його фрагментарно, без обґрунтування, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань, допускає суттєві неточності
0	Студент не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Таблиця 11

№ змістового модуля і теми		Денна форма		Заочна форма	
		вид роботи	кількість балів	вид роботи	кількість балів
ЗМ 1	T2	Практична робота № 1	5	Практична робота № 1	5
	T6	Практична робота № 2	5	Практична робота № 2	5
ПМК		Тест № 1	10		
ЗМ 2	T9	Практична робота № 3	5	Практична робота № 3	5
	T10	Практична робота № 4	5	Практична робота № 4	5
	T11	Практична робота № 5	5	Практична робота № 5	5
	T12	Практична робота № 6	5	Практична робота № 6	5
ПМК		Тест № 2	10		
Самостійна (індивідуальна) робота (реферат)			10	Контрольна робота	30
Разом поточна кількість балів			60		60
Підсумковий контроль	Екзамен		40	Екзамен	40
	Теоретичні питання		20	Теоретичні питання	10
	Практичне завдання		10	Практичне завдання	20
	Тестування		10	Тестування	10
Сума			100		100

9. Засоби навчання

Технічні засоби навчання: мультимедійний проектор, персональні комп'ютери з підключенням до мережі Інтернет.

При проведенні занять за дистанційною формою навчання (у період карантину) використовуються дистанційні платформи й інформаційно-комунікаційні технології (Moodle, Google Classroom, DingTalk, ZOOM Cloud Meetings, Skype, Viber, WeChat, Telegram, соціальні мережі тощо).

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс]. – Режим доступу до офіційного веб-сайту Верховної Ради України: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08> – (База даних “Законодавство України”).

2. Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» від 5 жовтня 2000 №2017-III [Електронний ресурс]. – Режим доступу до офіційного веб-сайту Верховної Ради України: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2017-14> – (База даних “Законодавство України”).

3. Закон України «Про загальнообов’язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття»: станом на 25 лютого 2020 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до офіційного веб-сайту Верховної Ради України: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14> – (База даних “Законодавство України”).

4. Закон України «Про зайнятість населення»[Електронний ресурс]. – Режим доступу до офіційного веб-сайту Верховної Ради України: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17> – (База даних “Законодавство України”).

5. Закон України «Про колективні договори і угоди» від 01 липня 1993 р. № 3356-XII : в редакції від 04.10.2012[Електронний ресурс]. – Режим доступу до офіційного веб-сайту Верховної Ради України: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/3356-12> – (База даних “Законодавство України”).

6. Закон України «Про організації роботодавців, їх об’єднання, права і гарантії їх діяльності» від 22 червня 2012 р. № 5026-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу до офіційного веб-сайту Верховної Ради України: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5026-17> – (База даних “Законодавство України”).

7. Кодекс законів про працю України зі змін. № 1053-IX від 03.12.2020 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

8. Наукова періодика України. Сторінка відкритого доступу Національної бібліотеки України ім. В Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/portal>.

9. Акулов М.Г. Економіка праці і соціально трудові відносини : навч. посібник / М. Г. Акулов, А. В. Драбаніч, Т. В. Євась, О. А. Жукова. – К. : ЦУЛ, 2012. – 328 с.

10. Безродна С.М. Економіка праці і соціально-трудоі відносини : збірник тестів і практичних завдань для студентів економічних спеціальностей / Безродна С. М. – Чернівці : ПВКФ «Технодрук», 2017. – 70 с.

11. Гармідер Л.Д. Економіка праці і соціально-трудоі відносини: навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл., які навчаються за освітньо-професійною прогр. бакалавра з напрямку підготовки “Управління персоналом і економіка праці” / Л.Д. Гармідер, С.О. Філатов; Дніпропетровський університет ім. Альфреда Нобеля. – Дніпропетровськ: Дніпропетров. ун-т імені Альфреда Нобеля, 2013. – 638 с. (*Бібліотека Університету імені Бориса Грінченка, УДК 331(075) Г20*).

12. Грішнова О.А. Економіка праці та соціально-трудоі відносини: практикум: навчальний посібник / О.А. Грішнова, О. М. Білик – Київ: Знання, 2012. – 286 с. (*Бібліотека Університету імені Бориса Грінченка, УДК 331.1 Г85*).

13. Гриньова В.М., Шульга Г.Ю. Економіка праці та соціально-трудоі відносини: Навч. посіб. – К.: Знання, 2010. – 310 с.

14. Економіка праці й соціально-трудоі відносини: навчальний посібник / за ред. д-ра екон. наук. проф. І. Б. Скворцова. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016.– 286с. ринок праці.

15. Ефективність діяльності державної служби зайнятості: концептуальні засади та практичні аспекти: колективна монографія / [Петюх В.М., Щетініна Л.В., Фокас Л.М., Вонберг Т.В., Кицак Т.Г.]; за наук. ред. к.е.н., проф. В.М. Петюха– К.:КНЕУ, 2015-175 с.

16. Єсінова Н.І. Економіка праці та соціально-трудоі відносини: навч.-метод. посібник / Н. І. Єсінова. – Х. : ХДУХТ, 2017. – 189 с.

17. Калина А.В. Економіка праці та соціально-трудоі відносини: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. В. Калина – К. : ДП «Вид. дім «Персонал», 2012. – 498 с. : іл. – Бібліогр. : с. 490–497.

18. Ланченко Є.О. Економіка праці і соціально-трудоі відносини: / Ланченко Є.О., Тимошенко М.М. Навч. посібник. – Житомир: Полісся, 2010. – 280 с.

19. Ланченко Є.О. Формування системи соціально-трудоіх відносин у аграрному секторі економіки: монографія / Ланченко Є.О. – К.: ЦП «Компринт», 2019. – 556 с.

20. Організація та нормування праці: навч. посіб. / [Н.С. Данилевич, А.В. Калина, Т.Б. Твердушка та ін.];– К.: КНЕУ, 2015 –389 с.

21. Соціально-трудова відносина зайнятості: сучасні тенденції, виклики, шляхи розвитку [Електронний ресурс] : монографія / [А.М. Колот, І.Ф. Гнибіденко, О.О. Герасименко та ін.]; за наук. ред. А.М. Колота, І.Ф. Гнибіденка, М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. В.Гетьмана». – Електрон. текст. дані. – Київ : КНЕУ, 2015. – 336 с. –Режим доступу : <http://ir.kneu.edu.ua:8080/handle/2010/20466>.

22. Ткачук В.А. Практикум з економіки праці і соціально-трудова відносин: навч. посібник / В.А. Ткачук, Є.О. Ланченко, Т.О. Костюк. – К.: НУБіП України, 2018. – 555 с.

23. Чернявська О. В. Ринок праці: навч. посіб. / О. В. Чернявська. – 2-е вид., перероб. та доп. – К.: Центр учб. л-ри, 2013. – 522 с.

24. Шкільов О.В. Економіка праці і соціально-трудова відносина: підручник / [О.В. Шкільов, О.Д. Балан, В.А. Ткачук, Є.О. Ланченко, І.П. Гаврилюк, В.А. Ярославський, С.С. Барабан]; за ред. О.В. Шкільова. – К.: ЦП «Компринт», 2015. – 750 с.

25. Шкода Т.Н. Людський капітал підприємства: теорія і практика стратегічного управління: монографія. – К.: Світ успіху, 2015.– 424 с.

Допоміжна література

1. Гетьманцева Н. Соціальне партнерство як спосіб інтеграції інтересів суб'єктів соціально-трудова відносин / Н. Гетьманцева // Підприємництво, господарство і право. – 2016.– №3. – С. 82-86.

2. Бабенко А.Г. Економіка праці і соціально-трудова відносина : навчально-наочний посібник для студентів вищих навчальних закладів / за наук. ред. д.е.н. А.Г. Бабенка. – Дніпропетровськ: Дніпропетровська державна фінансова академія, 2011. – 268 с.

3. Вдовіна Г.О. Аналіз ринку праці: пропозиція та попит на неї / Г.О. Вдовіна. – Л : ЛНУ імені Івана Франка, 2011 . – 145 с.

4. Грішнова О. А. Інвестування в людський капітал у системі чинників забезпечення гідної праці[Електронний ресурс]: монографія / [О. А. Грішнова, О. В. Дорош, С. Я. Шурпа]; за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. О. А. Грішнкової. – К.: КНЕУ, 2015. – 222 с.

5. Дяків О.П. Економіка праці та соціально-трудова відносина : практикум : навч. посіб. / О. П. Дяків, В. М. Островецький, С. А. Прохоровська, Н. М. Слівінська; за ред. Є. П. Качана. – К. : Знання, 2011. – 302 с.

6. Інститути зайнятості та безробіття: сучасні тенденції та виклики для України : наук. доп. / [В.М. Геєць, А.А. Гриценко, В.В. Близнюк та ін.]; за ред.

В.М. Гейця, А.А. Гриценка; НАН України, ДУ “Ін-т екон. та прогн. та прогн.”. – К., 2013. – 248 с.

7. Калина А.В., Мінчак Н.Д. Деякі питання організації та нормування праці в сучасних умовах / Колетивна монографія. – м. Дрогобич, 2015.

8. Колот А.М. Наука о труде: становление и теоретико-методологическое обновление // Политическая экономия: прошлое, настоящее, будущее: монография / под. ред. В.М. Гейця, В.Н. Тарасевича. – К.: ЦУЛ, 2014.– 1056 с.

9. Макарова О.В. Соціальна політика в Україні: монографія / О.В. Макарова ; Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України. – Київ, 2015. – С. 241–249.

10. Міщук Г.Ю. Оцінювання та механізм забезпечення використання трудового потенціалу в Україні: монографія / Г.Ю. Міщук. – Рівне: НУВГП. – 2015.– 280 с.

11. Назарова Г.В. Економіка праці та соціально-трудова відносина: навч. посіб. / За ред. Г.В. Назарової. – К., 2012. – 573 с.

12. Петрова І.Л. Змістовні та структурні аспекти інноваційної зайнятості // Вісник Прикарпатського ун-ту. Серія «Економіка». – 2015. –Вип. 11. – С. 172 – 176.

13. Петрова І.Л. Ринок інноваційної праці: тенденції формування в Україні // Україна: аспекти праці. – 2013. – № 5.– С. 3–7.

14. Петрова І.Л. Ринок праці України : суперечності функціонування і перспективи розвитку [Електронний ресурс] / І.Л. Петрова // Україна: аспекти праці. – К., 2016. – №3-4. – С. 3–9. – Режим доступу: <https://library.krok.edu.ua/ua/kategoriji/statti/352-rynok-pratsi-ukrainy-superechnosti-funktsionuvannia-i-perspektyvy-rozvytku>

15. Посилкіна О.В. Економіка праці та соціально-трудова відносина / О.В. Посилкіна, Ю. С. Братішко, Г. В.: практикум для студентів економічних спеціальностей. – Х.: НФаУ. – 2018. – 186 с.

16. Проблеми та механізми забезпечення ефективного функціонування суб'єктів ринку праці за умов інтеграції України до ЄС: монографія / за наук. ред. д-ра екон. наук, проф. В. М. Нижника. – Хмельницький: ХНУ, 2016. – 494 с.

17. Посохов І.М., Дюжев В.Г., Сусліков С.В., Тимофєєва К.О. Економіка підприємства: навчальний посібник. Харків: НТУ «ХП», 2016. – 380 с.

18. Розвиток соціально-трудова сфери України: теорія, практика, перспективи / монографія. – НАН України, ДУ «Ін-т економіка та прогнозування НАН України». – 2016. – 326 с.

19. Романченко Н.В., Кожемякіна Т.В., Пічик К.В. Економіка підприємства: навчальний посібник. Київ: НаУКМА, 2018. – 343 с.

20. Сумцов В. Г. Економіка праці та соціально-трудова відносини : / навчальний посібник / В.Г. Сумцов, І.Г. Филипова, Г.С. Балахнін, – Луганськ: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2013. – С.512 – 518.

21. Управління персоналом та економіка праці: [учбовий посіб.] / [П.Г. Перерва, А.М. Колот, О.Й. Рофе та ін.] ; за ред. М. І. Погорелова, П. Г. Перерви, С. М. Погорелова, О. П. Косенко ; М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін.-т». – Харків : НТУ «ХПІ» : Щедра садиба плюс. 2015. – 521 с.

22. Цимбалюк С. О. Компенсаційна модель винагороди за працю: теоретико-методологічні та прикладні аспекти : монографія / С.О. Цимбалюк. – К.: КНЕУ, 2014. – 359 с.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України <http://www.kmu.gov.ua>
2. Офіційний сайт Верховної Ради України <http://www.zakon1.rada.gov.ua>
3. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України <http://msp.gov.ua>
4. Офіційний сайт Державної служби зайнятості <http://dcz.gov.ua>
5. Офіційний сайт Державної служби статистики <http://ukrstat.gov.ua>
6. Офіційний сайт Національної тристоронньої соціально-економічної ради <http://ntser.gov.ua/ua/home.html>
7. Офіційний веб-портал Федерації профспілок України http://fpsu.org.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=332
8. Офіційний сайт Конфедерації вільних профспілок України <http://kkvpu.org.ua/uk/>
9. Офіційний сайт Федерації роботодавців України <http://ua.fru.org.ua/>
10. Офіційний сайт Конфедерації роботодавців України <http://confeu.org.ua/home.html>
11. Офіційний сайт <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>
12. Офіційний сайт Міжнародної організації праці <http://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm>
13. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua>.
14. Офіційний сайт ХФ НУК: <http://kb.nuos.edu.ua>.

Розробник старший викладач

О.В. Година

Контрольні питання

з дисципліни «Економіка праці та соціально-трудові відносини»

1. Розкрийте сутність праці як соціально-економічної категорії.
2. Прокоментуйте функції властиві праці.
3. Які типи відтворення населення ви знаєте? В чому полягають особливості відтворення ресурсів для праці?
4. Прокоментуйте відомі вам види руху населення. Які з них мають найбільший вплив на кількісний та якісний стан ресурсів праці в Україні.
5. Охарактеризуйте абсолютні і відносні показники природного руху населення.
6. Охарактеризуйте абсолютні і відносні показники міграційного руху населення.
7. Охарактеризуйте соціально-економічну категорію «ресурси праці».
8. Охарактеризуйте компоненти трудового потенціалу.
9. Охарактеризуйте систему колективно-договірного регулювання праці на загальнодержавному рівні та рівні підприємства.
10. Розкрийте сутність основних моделей соціального партнерства.
11. Хто є суб'єктами соціально-трудових відносин та на яких рівнях виникають взаємозв'язки між даними суб'єктами?
12. Перерахуйте елементи системи соціально-трудових відносин та дайте їх визначення.
13. Охарактеризуйте принципи і типи соціально-трудових відносин.
14. Поясніть суть соціального партнерства, його визначення та мета.
15. Прокоментуйте відомі вам способи реалізації соціального партнер.

12. Прокоментуйте причини виникнення колективних трудових суперечок і конфліктів.
13. У чому, на вашу думку, полягають основні завдання профспілок?
14. Охарактеризуйте союзи роботодавців в Україні, їх мету та основні завдання.
15. Наведіть класифікацію витрат часу протягом робочої зміни та охарактеризуйте кожний елемент.
16. Розкрийте поняття і основні напрями організації праці.
17. Дайте визначення поділу праці та охарактеризуйте основні його види.
18. Прокоментуйте сутність та основні форми кооперації праці.
19. Наведіть класифікацію робочих місць.
20. Які ви знаєте коефіцієнти оцінки робочих місць та як вони розраховуються?
21. Прокоментуйте критерії сегментації ринку праці.
22. Дайте визначення ринку праці та назвіть умови його ефективного функціонування.
23. Охарактеризуйте елементи ринку праці та назвіть функції, які він виконує.
24. Охарактеризуйте теорії двоїстості та троїстості ринку праці.
25. Охарактеризуйте показники вартісної оцінки продукції у вартісному методі вимірювання продуктивності.
26. Охарактеризуйте інфраструктуру ринку праці.
27. Поясніть які специфічні риси притаманні товару «праця»
28. Поясніть в чому полягають особливості функціонування ринку праці у кризовій економіці.
29. Дайте визначення категорії «зайнятість» та охарактеризуйте відомі вам

форми зайнятості.

30. Сформулюйте закон Оукена та поясніть можливості його практичного застосування.

31. Які умови виплати допомоги з безробіття в Україні?

32. Поясніть як визначається рівень безробіття.

33. Охарактеризуйте відомі вам види безробіття.

34. Прокоментуйте економічні та соціальні наслідки безробіття.

35. Прокоментуйте поняття «ефективність праці». Якими основними показниками можна його охарактеризувати?

36. Охарактеризуйте категорію «продуктивність праці». Що розуміють під управлінням продуктивністю праці?

37. Охарактеризуйте методи вимірювання продуктивності праці. Вкажіть недоліки і переваги кожного з них.

38. Що розуміють під факторами зростання продуктивності праці? Як можна розрахувати приріст продуктивності праці під впливом зазначених факторів?

39. Назвіть фактори, які приводять до економії праці на підприємстві.

40. Як відбувається планування продуктивності праці на підприємстві?

41. Дайте визначення поняття «політика доходів і заробітної плати». У чому полягає механізм здійснення політики доходів і заробітної плати?

42. Охарактеризуйте структуру заробітної плати.

43. Розкрийте сутність тарифної системи.

44. Розкрийте сутність поняття «заробітна плата». Назвіть функції та принципи організації заробітної плати.

45. Які види доходів ви знаєте? Прокоментуйте основні методи державного регулювання доходів в Україні.

46. Охарактеризуйте поняття економічно активного та економічно

неактивного населення.

47. Поясніть функції державної служби зайнятості.

48. Як обраховуються мінімальні соціальні гарантії (прожитковий мінімум, мінімальний споживчий бюджет, межа малозабезпеченості)?

49. Охарактеризуйте основні форми та системи оплати праці.

50. Поясніть за якими принципами функціонує безтарифна система оплати праці.

51. Охарактеризуйте сучасні підходи до стимулювання праці.

52. Яким чином розраховується потреба в працівниках на основі планової виробничої трудомісткості?

53. Як обчислюється потрібна чисельність працівників за явочним часом?

54. Як планується потреба в робочій силі за кількістю робочих місць і норм обслуговування?

55. Як відбувається планування фонду заробітної плати працівників відрядників, працівників-погодинників, керівників і спеціалістів на підприємстві?

56. Розкрийте сутність і значення нормативного методу планування заробітної плати на підприємстві.

57. Поясніть принципи, цілі та функції Міжнародної організації праці

58. Суть і мета аудиту соціально-трудової сфери

59. Моніторинг ринку праці як інструмент регулювання та вдосконалення соціально-трудових відносин.

60. Створення МОП та основні засади її діяльності.

61. Структура та контрольні механізми МОП.

62. Діяльність МОП в Україні.